

ARVAMUS

Järvamaa omavalitsuste liidu esimehe Toomas Marrandi EV 91. aastapäeva kõne

91 aastat tagasi seisis Eesti lootusrikka tuleviku lävel, taheti vabalt ja iseseisvalt oma saatust määrata ja juhtida.

Asuti ehitama kodu, kus valitseks kord ja õiglus. Iseisvust kuulutatavas manifestis kutsuti kodumaa poegi ja tütreid ühinema kui üks mees kodumaa ehitamise pühas töös. Meie esivanemate higi ja veri, mis selle maa eest valatud, nõudis seda ja järeltulevad põlved kohustasid selleks.

Täna oleme jõudnud Eesti maal sinnamaale, et pea sajand tagasi kirja pandud üleskutsed on taas päevakohased. Edu järel saabunud majanduslangus puudutab pea igat peret. Koondamised, pankrotid, sundpuhkused, lühendatud töönädalad, üle jõu käivad pangalaenu, omavalitsuste vähenemine elarvadele – need on piisavalt suured proovikivid, et katsetada perede, ettevõtjate, omavalitsuste ja ka kogu riigi taluvuspiire.

Kas me saame hakkama? Usun, et saame.

Tõusule järgneb möön ja möönale tõus. Kahjuks seekord on möön oluliselt suurem kui väike Eesti riik, majandusraskustes ohkab terve Euroopa

ning pea kogu maailm. Eestlane on kange rahvas ja kannatustega harjunud. Nii mõnigi memm on peale järjekordse uudistesaaate lõppu ohanud ja seejärel teatanud: kevadel panen kaks korda rohkem kartulit maha ja porgandi-kurgipeenar tuleb ka pikemaks teha!

Me ei pelga tööd ja vaeva. Eks Mäe Andrese ja Oru Pearu jonn on Järvamaa inimestes säilinud ning kõik, mis targalt mõeldes pähe võetakse, püütakse ka suure põhjalikkusega teoks teha.

Aasta 2008 oli Järvamaal tegude aasta. Meie omavalitsused on leidnud oma näo ja seadnud eesmärgid oma identiteedi säilitamiseks.

Kuigi kogu Albu vald ei näe enam kaugeltki välje selline nagu Tammsaare oma «Tões ja õiguses» kirjeldab, toob Eesti maailmakirjandusse kirjutanud kirjanik Põhja-Järvamaale siiani tuntust. Suurprojekt «Tagasi Vargamäele» tõi Albu maile üle 15 000 teatrikülastatut. Talvega on Valgehobusemägi tõusnud Järvamaa suusakeskuseks, sealsed suusarajad ja mäed meelitavad nii suuri kui väikseid talverõõme nautima.

Ambla valla inimesed

tundsid läinud aastal rõõmu lasteaiavõimalusest ja Ambla põhikooli ümberkorraldusest lasteaed-põhikooliks.

Imavere vald sai uue reoveepuhasti, korrastati Eistvere paisjärve ja selle rannaala. Kaitseministri õnnetu kohtumine karuga tõi kohalikele ja himeestele võimaluse toetada täiendavalt Imavere lasteaia renoveerimist. Ehitati valmis noortekeskusele vajalikud ruumid.

Järva-Jaani vallas panustati keskkonna säästmisele – valmisid reoveepuhasti, keskkonnajalam, rekonstrueeriti pumbajaam ja aidati rajada suurkaevusid. Gümnaasiumile valmis aul, õpilaskodu sai uue välisfassaadi, augustis avati noortekeskus.

Järvamaa kõige väiksem omavalitsus – Kareda vald sai läinud aastal noore tegusa juhi, Triin Pobboli. Alustati lasteaia renoveerimise I etapiga, 95. sünnipäeva tähistanud raamatukogu sai poole suuremaks, suvel sai katuse alla Järva-Peetri kiriku pikihoone.

Koerus on teoksil juurdeehitus keskkoolile. Vabariigi juubeliaastat jääb meenutama Koigi ja Koeru valla ühispro-

jekt omavalitsustekku avasõnna – miiting Vaalis ja sellele järgnenud Koeru huviteatri etendus «Vabaduse ohvrid». Tähtsaks võib pidada ka Koeru-Väinjärve kergliiklusteed, mis peaks aktiveerima Järvamaa suurima järve kasutamist.

Koigi vallale tõi möödunud aastal kuulsust Pärnuse koduloomuuseumi looja ja omanik, kooliõpilane Ründo Müts, keda tunnustati Hea Eeskujuga tiitliga. Veel alustati mõisakooli rekonstrueerimist, oma valla keskkonna säilimise nimel võideldi kaevanduse vastu.

Paide valla prioriteediks kujunes lasteasutuste uuendamine – Tarbja lasteaed – algkool, noortekeskus, jõudsalt on arenenud piirkondlik koostöö. Südamata Vabavallaga koostöös planeeritakse Mäosse Mini-Eesti ja maakonna bussterminali rajamist, algas üleriigilise tähtsusega Mäo ümbersõidu ehitus.

Roosna-Alliku korraldas Järvamaa eakatele suvel kokusaamise, korrastas ja rajab uuesti Viisu küla veekogu, mõisapark sai uue näo, jätkati Viisu rahvamaja ehitust.

Väätsa vald puhastas paisjärve, ühisveevärki ja kanalisisiooni korrastati Lööla, Väätsa, Reopalu piirkondades.

Türi vald võib uhkust tunda oma inimeste üle. Maakonna aasta teoks valitud koor Suisapäisa on Järvamaale suurt reklaami teinud. Suisapäisa on parim näide, et suurte tegude tegemiseks pole sageli tarvis paksu rahakotti, vaid tublit pealehakkamist ja sära tegijate silmad. Sel aastal avas ukseid ka uus Türi Muusikakooli hoonet, mis väärtustab kõrgelt lastele antavat muusikaharidust.

Ja lõpuks maakonnakeskus Paide linn – Eestimaa süda. Esimene meelde linnameeskonna pääs jalgpalli meistriliigasse ja raekoja uuendamine. Vaevalt sai talv lõppeda, kui kaevati üles linna teed ja tänavad, et uuendada vee- ja kanalisatsioonisüsteeme. Möödunud reedel avas ukseid uus omanäoline spordihoone, aastal alguses valmis gümnaasiumi renoveeritud teine osa. Muutused ja areng on märgatavad ja käega katsutavad. Loodan, et nii linnakodanikud kui naabrid ja külalised oskavad tehtud hinnata ja hoida.

Nüüd mõeldes tehtule ja

omavalitsuste arenguplaanidele näeme, et tahtmist ja võimaluste vahele on kasvanud kuristik.

Täna teame, et viimastel aastatel loomulikuna tundunud elarvete kasv ja palganumbrite tõstmine, tuleb mõneks ajaks unustada. Kiirelt rikastudes ei osanud keegi arvata, et see ei pruugi nii jääda. Vabariigi Presidentki ütles mõni päev tagasi valdade linnade päeval, et poleks midagi halba, kui eelseisva nelja aasta jooksul ei lisandukski meie linnadesse-valdadesse uusi ja erinevaid vaba aja veetmise keskusi. Selle asemel tasuks üritada olemasolevaid käigus hoida.

Tuleb keskenduda põhilisele, et elu saaks jätkuda. Ees on rasked ajad.

Täna, meie kodumaa sünnipäeva hakul, soovin Teile kõigile kannatust ja sirget selga, et raskuste kiuste edasi rühkida ja mitte unustada eelolevate valimiste tuhinat tähtsate teinete mõistmist, sallivust, hoolivust, ühtehoidmist.

Järvamaa omavalitsused õnnitlevad Teid Eesti Vabariigi aastapäeval!

Tähtaegadest ja tähelepanekutest

KÜLLE VIKS

Türi vallavalitsuse haridusspetsialist

Huviharidusega tegelevate laste vanemate jaoks on lähenemas üks tähtis kuupäev – 15. märts.

Vaatamata kehvale majanduslikule olukorrale riigis ja koduvallas on jätkuvalt kehtiv Türi Vallavalikogu 28. novembri 2007 määrus nr 33 „Huvihariduse omandamisel tehtud sõidukulu Türi valla eelarvest hüvitamise kord“. Meeldetuletuseks endistele ja teadmiseks uutele taotlejatele: huvihariduse omandamisel tehtud sõidukulu osalist hüvitamist on määruse järgi õigus taotleda Türi vallas elava põhikooli ja gümnaasiumi õpilase seaduslikul esindajal, kui õpilane osaleb osalustasuga huviringi või treeningrühma tegevuses, huvihariduse toimumise koht asub vähemalt 3 km kaugusel taotleja elukohast ning huvitegevuses osalemist on tõendanud ringijuh või treener. Loetletud kolm tingimust on hüvitise taotlemise eeldusteks ning kui kasvõi üks kolmest ei ole täidetud, ei te-

ki vallavalikogu määruse järgi hüvitise saamise õigust. Senise praktika järgi on osa taotlejate jaoks olnud ebamugav treeneri/ringijuh käest kinnituse saamine. Siinkohal tuletan meelde, et selline „paberimäärimine“ on määrusega ette nähtud just selleks, et inimesed ei peaks alles hoidma näiteks kolme kuu bussipileteid või tooma taotluse juurde väljavõtteid ringipäevikutest. Kui juhendaja on osalemist kinnitanud, siis vallavalitsus usaldab ringijuh tõendatut – kuigi alati on kahtluse korral õigus üle kontrollida. Lisaks on hüvitise maksimummäär – 300 krooni taotluse kohta – liiga väike selleks, et meeletut töendusmaterjali koguda.

Vallavalikogu määruse järgi esitatakse 15. märtsiks taotlus detsembris, jaanuaris ja veebruaris tehtud kulu hüvitamiseks. Kuna sellel aastal langeb 15. märts pühapäevale, lähevad arvesse ka 16. märtsil vallavalitsuse dokumendiregistri re-

gistreeritud taotlused ning 16. märtsi postitempliga posti teel saadetud taotlused. Tähtjaks esitamata taotlusi läbi ei vaadata.

Määruse terviktekst koos taotluse vormiga on kättesaadav valla kodulehel www.tyri.ee. Kui jutt juba tähtaegade peale läks, siis veel tähelepanekuid tähtaegadest kinnipidamise kohta.

Igakuiselt on võimalus neil, kes viivad oma last kooli isikliku sõiduautoga (kellele ei ole Türi vald taganud koolisõiduks tasuta sõidu kaarti või ei ole võimalik kasutada kooli õpikorraldusega sobivat ühistranspordiliini), taotleda nimetatud kulu hüvitamist Türi valla eelarvest. Sellel õppeaastal on selliste inimeste hulk kasvanud ning seeläbi on suurenenud ka vallaelarvest makstavate hüvitiste kogusumma. Koolitransport (siia kuuluvad nii sõidukaardid, vallasisesed õpilasiinid kui ka isikliku sõiduauto kasutamine) on valla jaoks väga suur kulu. Olukorras, kus igapäevaselt tuleb vallaametnikel tegeleda kokkuhoiu kohtade otsimisega, on vallavalitsus karmistanud ka hüvitiste taotlemist. Karmistanud mitte selleks, et hüvitisi mitte maksta,

vaid selleks, et taotlejaid korrale kutsuda. Sellel õppeaastal on muutunud vaat et läbivaks olukord, kus taotlejad esitavad taotlused suvalisel ajal ning ei pea kinni tähtaegadest; samuti esineb taotlustes hulgaliselt vigu: kes on jätnud märkimata taotleja andmed, kes pangakonto, kuhu hüvitisi kanda ning kes ei suuda taotletava hüvitise summat kokku arvutada. Oleme siin vallavalitsuses ikka lähtunud hea halduse tavast ja taotlejaga ise kiirelt ühendust võtnud, lisaandmeid kogunud, selgitanud jne. Kahjuks on taotlejad aga vastupidi mugavamaks ja lohakamaks muutunud, eeldades, et nende vigade paranduse teeb vallavalitsuse ametnik ise ära. Samuti on püütud meile ka valeandmeid esitada. Alati ei õnnestu ka ametnikel n-ö vigade parandust teha ja näiteks vigane taotlus taotlejale puuduste kõrvaldamiseks tagastada, sest kui taotluses on puudu just taotleja andmed, siis ei saa ametnikud seda taotlust isegi mitte registreerida, ammugi siis tagastada, kui ei tea, kellele see tagastada tuleks. Hilinenud taotluse esitamisele tuleb taotlejal endal esitada ka põhjendused, mis takistasid tal taotlust täht-

ajaks esitada ning haldusorganil lasub sellisel juhul kaalutusõigus, kas lugeda selgitused põhjendatuks või mitte ning tähtaeg ennistatakse või ei. Haldusmenetluse seaduse säte järgi võib haldusorgan menetlustähtaega ka omal algatusel ennistada ning mõnel juhul oleme seda ka siiani teinud. Viimatimmetatu on aga haldusorgani õigus, mitte kohustus. Seetõttu on Türi vallavalitsus seisukohal, et arvestades raskeid majanduslikke tingimusi ning püüdes kohelda kõiki võrdselt (eelkõige neid, kes alati oma taotlused õigel ajal ja korrektselt esitavad) ei ennista Türi vallavalitsus enam omalgatuslikult menetlustähtaega ning tagastab kõik puudustega taotlused puuduste kõrvaldamiseks taotlejale.

Samas juhib vallavalitsus veelkord tähepanu asjaolule, et neil, kellele on väljastatud tasuta sõidu kaart, hüvitise taotlemise õigust ei ole.

Samuti on silma jäänud, et ühest ja samast kandidaatist saab või viiakse lapsi mitme erineva autoga või siis tulevad vanemad ise samas linna tööle ja küsivad koolisõidu kulu hüvitamist.

Kuna koolisõidu reguleerimiseks oleme lähtunud põhi-

mõttest, et pooltel teel hobuseid ei vahetata, siis teeb ametiasutuse haridus- ja kultuuriosakond koostöös vallavalikogu hariduskomisjoniga Türi vallavalikogu määruse „Türi valla õpilastele kooli ja koolist koju sõitmiseks tehtud sõidukulude hüvitamise kord“ muutmise ettepanekud vallavalikogu aprillikuu istungile ning muudatused jõustuksid 1. septembrist 2009. Samuti esitatakse vallavalikogule tasuta sõidu kaartide taotlemise ja väljastamise korra eelno. Kindel on, et koolisõidu korraldamises ja hüvitiste saajate ringis korrektiive tehakse.

Haridus- ja kultuuriosakonnale on tulnud signaale ka nendelt lastelt (või nende vanematelt), kes kasutavad koolisõiduks ühistransporti – päris kõigega rahul ei ole. Oleme nende kaebustega tegelema n-ö juhtumipõhiselt. Praegu, igasuguste ümberkorralduste valguses, palun aga sarnastest probleemidest kohe vallavalitsuse haridus- ja kultuuriosakonda teada anda. Seda on võimalik teha telefonidel 384 8232 (Triin Pärna) ja 384 8233 (Külle Viks) või e-posti aadressidel triin@tyri.ee ja kylle.viks@tyri.ee.